

سیستم گریل در طراحی گرافیک
ژوزف مولر بروکمان
ترجمه‌ی دژار حقی

انتشارات کتاب آبان

انتشارات دید

مولر بروکمان، یوزف، ۱۹۱۳ - م. Muller-Brockmann, Josef

سیستم گرید در طراحی گرافیک / ژوزف مولر بروکمان، ترجمه دژار حقی

تهران: دید، ۱۳۸۶

۲۲۴ ص: مصور

شابک: ۸-۲-۹۴۷۹۶-۹۶۴-۹۷۸

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

عنوان به انگلیسی:

کتابنامه: ص. [۱۸۳-۱۸۶]

۱. گرید (طراحی چاپ). ۲. طراحی گرافیک (چاپ)

الف: حقی، دژار، ۱۳۶۱، مترجم

۱۳۸۶ ص ۹ / م ۲۴۶ z

شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۶۴۶۹۰

۶۸۶/۲۲۴

سیستم گرید در طراحی

ژوزف مولر بروکمان

مترجم: دژار حقی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: اندیشه نوین

نوبت چاپ: سوم ۱۳۹۲

ناشر: انتشارات دید، انتشارات کتاب آبان

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۸-۲-۹۴۷۹۶-۹۶۴-۹۷۸

انتشارات کتاب آبان: تهران: خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، کوچه

داریان، مجتمع ناشران، طبقه همکف، واحد ۱۰

تلفن: (خط ۱۲) ۶۶۹۵۵۰۱۲

فکس: ۶۶۴۰۱۶۴۳

پست الکترونیک: info@abanbook.com

وب سایت: www.abanbook.com

انتشارات کتاب آبان

یادداشت مؤلف

۷

درباره‌ی کتاب

۹

گرید و فلسفه‌ی طراحی

۱۱

گرید تایپوگرافی

۱۳

هدف استفاده از گرید چیست؟

۱۵

اندازه‌های کاغذ

۱۷

مقیاس اندازه‌گیری در تایپوگرافی

۱۹

الفبای تایپ فیس

۲۳

پهنای ستون

۳۵

فاصله‌ی بین سطرها

۳۹

تناسبات حاشیه‌بندی

۴۵

شماره‌بندی صفحات

۴۹

فونت‌های اصلی و فونت‌های نمایشی

۵۳

ساختار محدوده‌ی متن

۵۷

ساختار گرید

۶۵

محدوده‌ی متن و تصویر با ۸ بخش گرید

۷۹

محدوده‌ی متن و تصویر با گرید ۲۰ بخشی

۸۳

محدوده‌ی متن و تصویر با گرید ۳۲ بخشی

۹۵

عکس در سیستم گرید

۱۰۵

تصویرسازی در سیستم گرید

۱۰۷

فضای نگرنگ در سیستم گرید

۱۰۹

نمونه‌های کاربردی و تمرینی

۱۱۱

سیستم گرید در طراحی هویت سازمانی

۱۴۱

گرید در طراحی فضای سه‌بعدی

۱۴۹

نمونه‌هایی از فضاهای نمایشی

۱۵۷

سیستم‌های نظم در دوران باستان و مدرن

۱۶۵

آخرین نکات

۱۸۱

کتابنامه

۱۸۳

ژوزف مولر بروکمان، آغازگر و پیشرو

۱۸۷

یادداشت مؤلف

تایپوگرافی امروزی براساس اصول و قواعدی که در دیزاین‌های دو دهه‌ی بیست و سی میلادی به‌کار می‌رفت، پایه‌گذاری شده است. مالارمه^۱ و رمبو^۲ در قرن نوزدهم و آپولینر^۳ در قرن بیستم از جمله کسانی بودند که راه را برای دریافت و برداشتی نوین از توانایی‌های نهفته در تایپوگرافی هموار ساخته و تایپوگرافی زمان خود را از قید و بندهای دست‌وپاگیر رها کردند و براساس تجربیات خویش، بنیادی قوی برای پیشرفت و موفقیت نظریه‌پردازان و هرجویان این علم به‌وجود آوردند که بعدها نیز سرمشق و الگوی بسیاری از ایشان قرار گرفت. والتر دکسل^۴، ال لیستیزکی^۵، کورت شویتزر^۶، یان شیکهولد^۷، پل رنه^۸، موهولی-ناگی^۹، جوست اشمیت^{۱۰} و دیگران روحی تازه در کالبد تایپوگرافی اعطای ناپذیر و متعصبانه زمان خود دمیدند. یان شیکهولد در کتاب خود تحت عنوان تایپوگرافی مدرن^{۱۱}، که در سال ۱۹۲۸م. به چاپ رسید، قوانین و اصولی را برای تایپوگرافی تدوین کرد که بسیاری از نیازهای دوره‌ی خود را پاسخگو بود.

گسترش سیستم‌های قانونمند در ارتباطات تصویری و امدهای کارآمد و مفید تایپوگرافی و طراحی گرافیک است. در همین دوره، یعنی قرن بیستم، آثار خلق شده دارای موضوعاتی ملموس‌تر و حقیقی‌تر بودند و بسیاری از رشته‌ها مانند تایپوگرافی، طراحی گرافیک و عکاسی در کشورهایی چون آلمان، هلند، روسیه، چکسلواکی و سوئیس به‌طور کاملاً دقیق و طبق اصول و قواعد کار می‌شد. گرید به عنوان قاعده و قانونی کنترل‌کننده به شکلی که ما امروزه می‌شناسیم، هنوز به رشد و تکامل نهایی خود نرسیده بود و تنها قدم‌هایی ابتدایی در راه رسیدن به بهترین شرایط ممکن از نظر نظم و جنبه‌ی اقتصادی استفاده از مصالح تایپوگرافی برداشته شده بود. قواعد گرید که در این کتاب ذکر شده‌اند، بعد از جنگ دوم جهانی در سوئیس گسترش یافت و مورد استفاده قرار گرفت. در نیمه‌ی دوم دهه‌ی چهل اوّلین

1. Mallarmé
2. Rimbaud
3. Apollinaire
4. Walter Dexel

5. El Lissitzky
6. Kurt Schwitters
7. Jan Tschichold
8. Paul Renner

9. Moholy-Nagy
10. Joost Schmidt
11. Die neue Typografie

نمونه‌های کارهای چاپی که با اصول گرید طراحی شده بود، ظهور کرد. این گرایش نوین با مشخصه‌ی نحوه‌ی استقرار متن و تصویر - که بر اساس قواعدی محکم و اصولی انجام می‌شد و دارای هماهنگی و یکپارچگی در تمامی صفحات بود - معرفی شد و در آن نمایش موضوعات بسیار واقعی‌تر و ملموس‌تر انجام گرفت. کتاب «طراح گرافیک و مشکلات وی در طراحی»^۱ که توسط همین مؤلف نوشته شده است، در سال ۱۹۶۱ انتشار یافت و اولین کتابی بود که اشاره‌ای مختصر به حروف و تصویر در سیستم گرید داشت. کتاب حاضر تحت عنوان «سیستم گرید به عنوان کمکی در طراحی تبلیغاتی، کاتالوگ‌ها، فضا‌های نمایشی و...»^۲، نقطه‌ی شروعی است برای شناساندن ذات و توانایی‌های گرید و نحوه‌ی به‌کارگیری آن که در بیست و هشت مثال نشان داده شده و مقاصدی کاملاً کاربردی دارد.

در ادامه مقالات فراوانی در جراید مختلف در مورد گرید به چاپ رسید، اما هیچ کتابی نبود تا نشان دهد که گرید چگونه ساخته شده و به‌کار گرفته می‌شود، چه رسد به آنکه روش‌های استفاده از آن را آموزش دهد. این کتاب با هدف از میان برداشتن این گسست تألیف شده است.

مؤلف از ناشر به خاطر میل و رغبت ایشان به چاپ این کتاب و همچنین از شرکت‌ها و طراحانی که طرح‌هایشان را به عنوان نمونه‌های استفاده‌ی گرید در اختیار ما قرار دادند، سپاسگزار است. علاوه بر این از مستی‌ارم خانم اورسولا موتلی^۳ برای کمک‌های شایانشان در طراحی و ترسیم نقاشی‌ها و طراحی‌ها تشکر می‌کنم.

1. "The Graphic Artist and his Design Problems"

2. "The Grid System as an Aid in the Design of Advertisements, Catalogues, Exhibition etc."

3. Ursula Mötteli

درباره‌ی کتاب^۱

کتابی که در دست دارید طراحان را با کاربرد و عملکرد سیستم گرید آشنا ساخته و ایشان را به وسیله‌ی تمرین‌ها و ابزارهای عملی برای طراحی دقیق و صحیح در دو یا سه بُعد آماده می‌کند. این کتاب ایشان را قادر می‌سازد تا مشکلات تجسمی را در کار یافته و آنها را در هر زمینه‌ای که باشند، چه در موارد طراحی کار، و چه از نظر مفهومی، با سرعت و صحت بالا با طرفه کند.

در عین حال این کتاب ابزاری را در اختیار آموزگاران قرار می‌دهد که تأثیر بسیار خوبی برای راه حل‌های پیشنهادی ایشان در رفع مشکلات دانش‌آموزان خواهد داشت. این کتاب به هنرجویان این امکان را می‌دهد تا خود را با نکات مهم و ضروری گرید آشنا سازند و نحوه‌ی تولید گرید و نحوه‌ی استفاده از آن در تمرین‌های خود را بیاموزند.

تلاش مؤلف این بوده است که تا جای ممکن نکات اصولی و اساسی را که باید در گرید اجرا شود، پله‌پله و با جزئیات کامل توضیح داده و معین کند.

برای نیل به یک استفاده‌ی منطقی و کاربردی از گرید، طراح ناچار باید تمام موضوعات مهم و ضوابط مربوطه را با دقت فراگیرد. حقیقت امر این است که بیشتر طراحان از نظم‌ی که توسط این سیستم پدید می‌آید بی‌اطلاع هستند و یا در فهم و استفاده از آن با مشکل روبرو می‌شوند و بنابراین استفاده‌ی مناسب و دقیق از گرید را نشانه‌ای از مطالعات و تحقیقات جدی می‌دانند.

هرکس که به استقبال سختی‌ها و مشکلات اساسی کارش برود، متوجه خواهد شد که با سیستم گرید می‌تواند راه حل‌هایی منطقی، کاربردی و از نظر زیبایی‌شناسی، جذاب‌تر را برای رفع مشکلات طرح پیدا کند.